

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Баранов Владислав

ВІД ЗАНЕПАДУ ТРАДИЦІЙНИХ ПАРТІЙ ДО ЦИФРОВОЇ
ДЕМОКРАТІЇ: ЩО ОЗНАЧАЄ КРИЗА ПРЕДСТАВНИЦТВА..... 307

**СЕКЦІЯ № 10. КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ТА ФОРМАЛЬНА ЛОГІКА:
ВИКЛИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Марканич Надія

ЛОГІКА У ПРАВІ: СИЛОГІЗМ ЯК ОСНОВА ЮРИДИЧНИХ
ДОКАЗІВ..... 310

Галіборщ Микола, Сасенко Єлизавета

ЛОГІКА ТА СТРУКТУРА ПРАВОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ
ЗАХИСТУ..... 312

Виходець Вадим, Кубишко Герман

ЮРИДИЧНА ЛОГІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ
ПРАВОВИХ КОЛІЗІЙ..... 315

Гладишев Олександр

ЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА: СУКУПНІСТЬ ТА
ЕЛЕМЕНТИ..... 318

Баркар Анастасія

ДЕФОЛТНА ЛОГІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕЛЮВАННЯ
МІРКУВАНЬ ЗА УМОВ НЕПОВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ..... 321

Вальчук Іванна

ЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ... 324

Білоус Станіслав

АРГУМЕНТИ СТОРІН У СУДДІ: ЛОГІЧНІ ПРИЙОМИ ТА
ПОМИЛКИ..... 326

Обиход Анастасія

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВИХ НОРМ: МОЖЛИВІСТЬ ТА
ОБМЕЖЕНІСТЬ 329

Небога Сергій

ЛОГІКА І ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАВІ (ШТУЧНИЙ
ІНТЕЛЕКТ)..... 333

4. Кравець В.М. Логіка для правознавців. Електронне видання.
5. Шуть А. О. Логіка як елемент юридичних міркувань та її застосування у процесі складання юридичних документів. Науковий вісник. 2024
6. Мельник Ю. П. Роль юридичної логіки в контексті становлення європейської правової культури. «Наукові перспективи» Вип. 1(55) 2025 Київ 2025. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/320/42020>

ВАЛЬЧУК ІВАННА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність К9
«Правоохоронна діяльність», факультет права та економіки
Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

ЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Кримінальний процес як особлива сфера юридичної діяльності тісно пов'язаний із процедурою доказування. Саме завдяки доказам та їх правильному аналізу суд і учасники процесу отримують можливість встановити істину у справі. Важливу роль у цьому відіграє логіка, адже вона забезпечує методологічну основу для оцінки доказів і формування висновків. Логічна культура мислення прокурора, адвоката, слідчого чи судді прямо впливає на результат правосуддя. Помилки в мисленні здатні призвести до хибних висновків, а отже – і до судових помилок.

Відповідно до чинного Кримінального процесуального кодексу України, доказами вважаються фактичні дані, отримані відповідно до вимог закону. Саме на їх основі слідчий, прокурор чи суд визначають обставини, що мають значення для кримінального провадження. Доказування – це процес збирання, перевірки та оцінки таких даних. Водночас у цій діяльності простежується чітка логічна структура: спочатку формулюється гіпотеза, далі відбувається її перевірка шляхом логічних процедур, а потім – підтвердження або спростування [3].

Логіка відіграє ключову роль на всіх етапах доказування. Формування гіпотези завжди ґрунтується на здатності учасника процесу аналізувати наявні факти та будувати припущення про подію злочину, мотиви, особу правопорушника. Наступним етапом є аргументація, яка передбачає підкріплення гіпотези доказами. Тут застосовуються індукція та дедукція, аналіз і синтез, аналогія. Далі відбувається перевірка доказів – тобто логічний аналіз їх достовірності, допустимості та достатності. Завершальним етапом є формування висновків, коли на основі логічного узагальнення встановлюється істина у справі [2].

Слід відзначити, що у доказуванні використовуються різноманітні логічні прийоми. Аналіз і синтез дозволяють розділити складні обставини на окремі елементи і потім поєднати їх у єдину картину. Індукція дає можливість робити висновки від окремих фактів до загальних положень, а дедукція – застосовувати загальні норми чи закономірності до конкретного випадку. Аналогія допомагає порівнювати ситуації та робити припущення. Суттєве значення має і причинно-наслідковий аналіз, адже встановлення взаємозв'язків між подіями часто визначає кваліфікацію злочину. Метод встановлення правил для підтвердження аргументу у кримінальному процесі використовується. Ці правила мають ознаки логічності і справедливості, їх можна застосовувати до різних ситуацій. Це важливо для того, щоб аргументи були прийнятними для всіх [1].

Не менш важливим аспектом є запобігання логічним помилкам у процесі доказування. Серед найпоширеніших слід виділити поспішне узагальнення, коли висновок робиться на підставі недостатньої кількості фактів; підміну підстав, коли за доказ видається інформація, що не має відношення до справи; а також порушення причинно-наслідкових зв'язків, коли події, які лише співпадають у часі, помилково вважаються залежними. Часто зустрічається і так звана помилка «post hoc», коли вважається, що подія, яка настала пізніше, обов'язково є наслідком попередньої. Аргументація в такому процесі ще має логічну природу. Прокурор, захисник та інші учасники доводять правильність своєї позиції шляхом наведення аргументів і доказів, а суд оцінює їх, керуючись законами логіки. Ці закони – тотожності, несуперечності, виключеного третього та достатньої підстави – є фундаментом логічного мислення під час процесу доказування. Наприклад, закон тотожності вимагає чіткості та однозначності у формулюванні тверджень, закон несуперечності виключає можливість визнавати істинними протилежні висловлювання, а закон достатньої підстави вимагає, щоб кожне твердження було підтверджене належними доказами [2].

Практичне значення логіки дуже високе в кримінально процесуальних справах. Вона допомагає правильно формулювати версії та планувати розслідування, дає змогу уникати упередженості й суб'єктивізму, підвищує переконливість аргументів під час судових дебатів. Дотримання логічних принципів допомагає ефективно впроваджувати ключові основи кримінального провадження, як-от верховенство права, змагальність сторін і гарантування права на захист.

Отже, логічні основи доказів у кримінально процесуальних процесах є фундаментом доказової діяльності. Використання логічних методів і законів забезпечує правильність оцінки доказів, послідовність їх аналізу та достовірність висновків. Саме завдяки логіці можливо досягнути об'єктивності судового розгляду, мінімізувати ризики судових помилок і забезпечити справедливість правосуддя. Розвиток високого рівня логічної

культури у юристів є важливою умовою для забезпечення ефективної роботи всієї системи кримінального судочинства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гвоздік О. І., Старенький О. С. Логіка формування доказової бази в кримінальному провадженні. Філософські та методологічні проблеми права. 2022. № 2 (24). С. 56-63. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a48709b9-cfb6-4872-a960-7be47c47f02f/content>
2. Докази та доказування у кримінальному провадженні: навч. Посібник. Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 272 с.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. м. Київ 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

БІЛОУС СТАНІСЛАВ

здобувач першого (бакалаврського) рівня освіти, спеціальність 262

«Правоохоронна діяльність», факультет права та економіки

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

АРГУМЕНТИ СТОРІН У СУДДІ: ЛОГІЧНІ ПРИЙОМИ ТА ПОМИЛКИ

У судовому процесі сторони (позивач і відповідач, чи обвинувач і захист) не просто висловлюють свої твердження – вони мають обґрунтувати їх. Аргумент – це система міркувань, яка зв'язує передумови (факти, докази, обставини, норми права) з висновком, який сторона прагне довести або спростувати [6]. У юридичній аргументації важливо, щоб саме логіка між фактами та висновком була чистою, щоб не виникало прогалин чи прихованих передумов [2]. Навіть якщо докази доведені або спростовані, суддя обирає, які з них заслуговують довіри, і як із них виводити юридичні висновки. Аргументи сторін – це своєрідна «інтеграція» фактичного та нормативного рівнів [6]: сторона пояснює, чому саме певний доказ чи факт має значення, чому він зв'язується з нормою права, і чому з цього слід зробити певний юридичний висновок. Тому не просто кількість аргументів важлива, а їхня якість – саме логічна стійкість, послідовність, відсутність суперечностей [2]. У наукових дослідженнях підкреслюють, що юридична аргументація має кілька рівнів: логічний, риторичний, діалектичний – але в практичній площині те, що схвалить чи відхилить суддя, – це саме логічно обґрунтований ланцюжок міркувань [2]. Так, у праці Тамари Дудаш розглядається логічний

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.